

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО СОЦІАЛЬНО-ІНФРАСТРУКТУРНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД СЕЛА

М. К. ОРЛАТИЙ
доктор економічних наук,
професор, Національна академія державного
управління при Президенті України

Визначено основні складові соціально-інфраструктурного потенціалу територіальних громад села та сучасні методологічні підходи до його використання

Ключові слова: територіальна громада села, об'єкти соціально-побутового та соціально-культурного призначення.

Постановка проблеми. Здійснення соціально-економічних перетворень в Україні значною мірою залежить від використання соціально-інфраструктурного потенціалу територіальних громад села, адже гармонійність і збалансованість розвитку його складових є найважливішою передумовою розвитку країни та суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми формування ресурсного потенціалу сільських територій ґрунтовно досліджені у наукових працях О. Бородіної, І. Гнибіденка, А. Лісового, Ю. Лупенка, М. Маліка, О. Павлова, І. Прокопи, М.П. Талавирі, В.К. Терещенка та ін.

Мета дослідження – розкрити методологічні підходи щодо соціально-інфраструктурного потенціалу територіальних громад села.

Виклад основного матеріалу. Ефективне функціонування ринкової економіки у сільській місцевості вимагає рішення складних задач, серед яких – максимально повне використання потенційних можливостей на селі, формування здатності швидко адаптуватися до змінної ситуації на ринку.

Діяльність сільських територіальних громад значною мірою визначається тим, наскільки результативно вони використовують ресурси, сукупність яких утворюють, що є в своєму розпорядженні їх соціально-інфраструктурний ресурсний потенціал. Останній виступає джерелом і засобом їх відтворення, а також відіграє ключову роль у визначенні функцій, спрямованості та динаміки їх розвитку. Його можна оцінити шляхом комплексного аналізу сукупності ресурсів – внутрішніх складових цього потенціалу.

Створення умов для динамічного збалансованого розвитку територіальних громад села, усунення основних диспропорцій сприятиме максимальному наближенню послуг до сільського населення, підвищенню спроможності територіальних громад та їх представницьких органів до вирішення місцевих питань власними силами.

Соціально-інфраструктурний потенціал – це здатність системи організаційних елементів задовольняти різноманітні соціальні потреби населення територіальної громади села. Він характеризує резерви сільських територій стосовно поліпшення медичного, побутового, культурного, транспортного і житлово-комунального обслуговування населення на основі розширення номенклатури і підвищення якості, доступності послуг для населення [5, с. 217].

Основу соціального середовища становлять 16 інтегрованих галузей і понад 50 підгалузей соціальної інфраструктури, що об'єднані в галузі соціально-культурного та соціально-побутового призначення, завдяки яким здійснюється відтворення фізичних і духовних сил особистості [6, с. 233].

Кожній галузі, що складають соціально-інфраструктурний потенціал територіальної громади, притаманні власна організаційна структура, форми обслуговування населення,

механізм функціонування тощо. Все це зумовлює надзвичайну різноманітність і складність проблем розвитку галузей, що становлять соціально-інфраструктурний потенціал територіальної громади села, тим більше в умовах реформування економіки. З діяльністю підприємств, організацій та установ соціальної інфраструктури пов'язана життєдіяльність людини відтоді, як вона народилася, потім виховується у дошкільному закладі, вчиться у загальноосвітніх школах, спеціальних середніх та вищих закладах освіти або працює тощо. Водночас результати діяльності окремих галузей соціального призначення визначаються рівнем загальної та професійної освіти населення, його культури, станом здоров'я, тривалістю життя, розміром вільного часу та його використанням.

Об'єкти соціального призначення за їх видами можна згрупувати таким чином за:

- сферами діяльності (житлові, комунальні, побутові, медичні, торговельні, громадського харчування, освітні, культурні, спортивно-оздоровчі, поштово-телеграфні, транспорту та зв'язку тощо);

- тривалістю функціонування (постійні, тимчасові, сезонні);

- мобільністю (стаціонарні, пересувні); місцем надання послуг (за місцем проживання, вдома, за місцем роботи).

Основні принципи розвитку та розміщення соціальної інфраструктури.

Найважливішим принципом при розміщенні об'єктів соціальної інфраструктури та їх розвитку є *принцип соціальної орієнтації*. Останній полягає в тому, щоб кожна територіальна громада села мала таку соціальну інфраструктуру, яка максимально задовольняє потреби населення у відповідних послугах. Шляхом реалізації цього принципу відновлюється рівноправне функціонування сільських територій, підвищується соціальний ефект територіального розвитку, що в кінцевому підсумку приводить до відносно однакових умов формування розвиненої особистості. На першому місці постає людина з її потребами та інтересами. Удосконалення розвитку і розміщення об'єктів соціальної інфраструктури орієнтується на поліпшення соціально-економічних умов життя сільського населення чи держави в цілому.

Важливе значення має *принцип наближення до споживача*. Саме споживач є доміантом у розвитку і розміщенні соціальної інфраструктури. Він формує попит на послуги і поряд з цим утворює трудові ресурси. Врахування наведеного принципу дає змогу так розмістити підприємство, щоб скоротити відстань до місця споживання.

Принцип раціонального розміщення соціальної інфраструктури передбачає всебічне врахування економічних, демографічних, соціальних та екологічних передумов і чинників розміщення об'єктів соціальної інфраструктури з пріоритетністю економічних чинників.

Останнім часом актуальності набуває *принцип різноманітності форм господарювання*. Поряд з державними, кооперативно-колективними на селі рівноправно розвиваються кооперативні, орендні, акціонерні, приватні форми господарювання.

Дана обставина вимагає нового підходу до сільської соціальної інфраструктури, дає змогу поєднання різних сфер діяльності, форм власності та територіального розміщення.

Принцип провідної ролі самоуправління проявляється в створенні нових форм районування та регіональних об'єднань. Особливо яскраво він проявляється в сучасних умовах, коли територіальним громадам, зокрема сільським, надається більше повноважень. Поліпшення управління та планування приводить до позитивних змін у територіальній організації соціальної інфраструктури. Близьким за змістом є *принцип обмеженого централізму*, який має на меті поєднання інтересів країни, окремих економічних регіонів та ін. При цьому створюються умови для покращення розвитку сільської соціальної інфраструктури у кожному регіоні, але це не повинне суперечити державній політиці.

Попередній принцип доповнює *принцип вирівнювання рівнів економічного розвитку сільських територіальних громад*, що передбачає зближення територій за показниками, які характеризують соціальну інфраструктуру. Даний принцип ґрунтується на активній державній регіональній політиці.

Принцип збалансованості та пропорційності передбачає дотримання

збалансованості між кількістю створених послуг і потребами в них, пропорційним розміщенням соціальної інфраструктури та у ширшому розумінні – між виробничою і соціальною інфраструктурою. Передбачається таке розміщення галузей інфраструктури, за якого їх зв'язок буде оптимальним, а діяльність підприємств економічно доцільною та задовольнятиме споживчі потреби сільського населення у послугах [6, с. 235].

Характеристика галузей соціально-побутового призначення

Галузі соціально-побутового призначення – це сукупність об'єктів, діяльність яких спрямована на створення повсякденних умов життєдіяльності населення. До основних галузей соціально-побутового призначення належать: житлове господарство, комунальне господарство, торгівля, ресторанне господарство, служба побуту, транспортне обслуговування населення, зв'язок та ін. Послуги об'єктів соціально-побутового призначення переважно матеріальні, надаються (за деяким винятком) на платній основі. Крім того, дані галузі являють собою динамічну складну систему, розвиток якої спрямований на задоволення потреб населення в житлі, комунальних послугах, транспорті, зв'язку тощо [7, с. 50].

Розвиток житлово-комунального господарства

Житлово-комунальне господарство – складний комплекс різноманітних підприємств, організацій, служб, господарств, інженерних споруд і мереж, які розташовані на території сільського населеного пункту та задовольняють житлово-комунальними послугами населення та інші категорії споживачів, суттєво впливають на розвиток економічних взаємовідносин у державі.

Згідно з діючим класифікатором галузей економіки України до складу житлово-комунального господарства входять: житлове господарство, водопровідно-каналізаційна підгалузь, тепло-, електро- і газопостачання, шляхове господарство, пасажирський транспорт, готельне господарство, зелене господарство, благоустрій та санітарне очищення, зовнішнє освітлення, система протизсувних заходів, ритуальне обслуговування.

Сучасний стан житлово-комунального господарства характеризується відсутністю належного матеріального, фінансового, кадрового та ресурсного забезпечення, необхідного для виконання завдань і повноважень місцевого самоврядування у сфері житлово-комунального господарства і, як наслідок, кризою у цій сфері, яка проявляється насамперед у сферах утримання об'єктів благоустрою, житлового фонду та енерго-, тепло-, водопостачання населення.

Розвиток комунального господарства

Комунальне господарство – підрозділ, який забезпечує найважливіші умови життєдіяльності сільського населення, а також функціонування всього господарського комплексу населеного пункту, шляхом надання комунальних послуг.

До складу комунального господарства входять підприємства, служби та господарства з обслуговування населення сіл. Підприємства комунального господарства обслуговують також і промислові підприємства, забезпечуючи їх водою, електроенергією, газом та ін. Однак залежно від місцевих умов, промислові підприємства мають і власні системи теплозабезпечення, водопостачання, каналізацію та інші споруди комунального призначення.

До основних об'єктів соціально-побутового призначення відносять торгівлю і ресторанне господарство.

Торгівля – це господарська діяльність по обороту, купівлі та продажу товарів; сфера діяльності сільської соціальної інфраструктури, що справляє безпосередній вплив на всі сфери життя населення.

Як елемент соціальної інфраструктури торгівля являє собою мережу закладів роздрібною та оптовою торгівлі. До її складу входять магазини (продуктових та промислових товарів, спеціалізовані, універсальні тощо), павільйони, кіоски, лотки, рундуки, крамниці, ринки, їдальні, кафе, ресторани, бари, продовольчі та промислові ринки та інші торговельні заклади, які задовольняють потреби населення у продовольчих та промислових товарах, а також виконують необхідні види робіт з доведення товарів до споживачів, організації їх продажу.

Розвиток ресторанного господарства

Ресторанне господарство як підрозділ соціальної інфраструктури – це загальнодоступна мережа, яка складається з їдалень, закусточних, буфетів, магазинів кулінарних виробів, кафетеріїв, кафе, барів, ресторанів та інших закладів у сільській місцевості. Діяльність їх спрямована на задоволення потреб споживачів у харчуванні, різноманітних продуктах харчування, а також на раціональне використання вільного часу людини.

Розвиток побутової мережі

Служба побуту. Побутове обслуговування населення являє собою мережу різноманітних організацій на території сільської територіальної громади, що надають населенню послуги господарського та побутового характеру і тим самим поліпшують побутові умови життєдіяльності громадян, збільшують обсяг їх вільного часу.

Ця підгалузь є частиною сфери обслуговування здійснює надання побутових послуг суб'єктами підприємницької діяльності (ремонт житла, прання, хімчистка речей, ремонт одягу, взуття, автотехобслуговування, прокат речей, послуги лазень та ін.).

Мережа закладів цієї галузі складається з будинків побуту, ательє, майстерень, салонів та інших сервісних установ.

Побутове обслуговування населення належить до ланок сільської соціальної інфраструктури, де нарощування обсягу виробництва відбувається переважно за рахунок зростання чисельності працюючих. Здебільшого тут неможливо використовувати переваги концентрації, механізації, автоматизації виробництва.

Розвиток транспорту

Транспорт – сукупність засобів, призначених для переміщення громадян, вантажів з одного місця в інше; складова соціальної інфраструктури, яка надає транспортні послуги населенню. Ця галузь задовольняє потреби сільського населення та суспільного виробництва в перевезеннях.

Розвиток та розміщення сучасної транспортної мережі у регіонах відзначається досить значною нерівномірністю, рівень транспортного обслуговування населення значно відстає від його запитів, рухомий склад пасажирського транспорту фізично і морально застарів, уповільнився процес його оновлення, розподіл обсягів перевезень за видами транспорту нерациональний, стан дорожньо-транспортних магістралей не відповідає сучасним вимогам і потребам.

Організація роботи та рівень обслуговування сільських жителів підприємствами транспортного обслуговування потребує активнішого розвитку автобусного сполучення, оскільки нині значну частину необхідних товарів і послуг сільські жителі можуть придбати в місті чи районному центрі. Тому потреба в якісному шляховому будівництві залишається актуальною.

Важливою інфраструктурною складовою є галузь зв'язку й інформатизації, одна з найбільш науко- та капіталоемних складових інфраструктури держави, що, з одного боку, відбиває стан її економіки, а з другого – повинна випереджати розвиток економіки, щоб не стримувати розвиток суспільного виробництва.

Характеристика галузей соціально-культурного призначення

Результати діяльності галузей соціально-культурного призначення на селі визначаються рівнем загальної та професійної освіти населення, культури, станом його здоров'я, середньою тривалістю життя, тривалістю вільного часу та його використання. До цих галузей належать освіта, культура і мистецтво, охорона здоров'я та соціальне забезпечення, фізична культура, спорт, туризм і відпочинок.

Розвиток освітянської системи

Освіта – це сукупність знань, здобутих у процесі навчання. Потреба в освіті – одна з важливих суспільних потреб, оскільки вона становить основу духовного, соціального, економічного розвитку людини, суспільства і держави.

Рівень розвитку сільської соціальної інфраструктури насамперед визначається рівнем розвитку інноваційної структури, де одне із провідних місць займає освіта. Світовий досвід показує, що саме освітянська сфера є найважливішим джерелом оновлення усіх складових життєдіяльності суспільства, у тому числі навчально-виховного процесу.

Заклади освіти виконують важливі функції, зокрема: соціальні функції (отримання та нагромадження знань, створення умов для їх засвоєння кожним членом суспільства, гармонійний розвиток особистості); економічні функції (задоволення потреби виробництва в кваліфікованій робочій силі, створення умов для підготовки та самопідготовки фахівців тощо).

Дошкільна освіта здійснюється у сім'ї, дошкільних закладах освіти у взаємодії із сім'єю і має на меті забезпечення фізичного, психологічного здоров'я дітей, їх всебічного розвитку, набуття життєвого досвіду, вироблення умінь, навичок, необхідних для подальшого навчання.

До дошкільних навчальних закладів належать ясла, ясла-садки, дитячі садки, ясла-садки сімейного, або компенсуючого типу, навчально-виховні комплекси тощо.

Загальна середня освіта забезпечує обов'язковий рівень освіти дитини, всебічний розвиток її як особистості, її здібностей, талантів, трудову підготовку, професійне самовизначення, формування загальнолюдської моралі, засвоєння визначеного суспільними, національно-культурними потребами обсягу знань про природу, людину, суспільство і виробництво, екологічне виховання, фізичне вдосконалення.

До загальноосвітніх навчальних закладів належать школи, ліцеї, гімназії, колегіуми, навчально-виховні комплекси (об'єднання), санаторні школи всіх ступенів, а також спеціальні школи (школи інтернати) та школи соціальної реабілітації.

Професійно-технічна освіта забезпечує здобуття громадянами професії відповідно до їх покликань, інтересів, здібностей, перепідготовку, підвищення їх професійної кваліфікації.

Вища освіта забезпечує фундаментальну наукову, професійну та практичну підготовку, здобуття громадянами освітньо-кваліфікаційних рівнів відповідно до їх покликань, інтересів і здібностей, удосконалення наукової та професійної підготовки, перепідготовку їх кваліфікації. Вона здійснюється на базі повної загальної середньої освіти.

Важливою умовою становлення української політичної нації є активізація її культуротворчого потенціалу в процесі державотворення. Подальший розвиток культурної самобутності нації – справа консолідації та взаємодії усіх культурних груп українського суспільства.

Розвиток галузі культури

Культура – це сфера діяльності громадян, де відбувається їх духовне життя, утверджуються норми моралі та гуманістичні ідеї, моральні засади в суспільному житті, виховуються глибокі та тверді переконання людей, їх гідність, віра у своє високе призначення, розвивається і наснажується особистість, вдосконалюються погляди на істину тощо.

Ця галузь сільської соціальної інфраструктури покликана задовольняти духовні запити населення, формувати, розвивати здібності та високі естетичні смаки, забезпечувати умови для поширення самодіяльної народної творчості.

Збереження і розвиток національної культури повинне відбуватися через виховання, постійне збагачення культурних цінностей кожної особистості. Історична своєрідність українського села як першооснови щодо збереження культурного багажу нації – обрядів, народних пісень, звичаїв, традицій, уподобань тощо заслуговує на найпильнішу увагу держави. Поряд з освітою культура має надзвичайно важливе значення у життєвому соціумі саме сільських жителів.

Розвиток галузі охорони здоров'я

Охорона здоров'я являє собою систему державних, громадських, індивідуальних заходів та засобів, спрямованих на забезпечення збереження та розвитку фізіологічних і психологічних функцій, оптимальної працездатності та соціальної активності людини при максимальній біологічно можливій індивідуальній тривалості життя.

Функціональне призначення охорони здоров'я в сільській місцевості полягає у збільшенні довголіття та активної діяльності людини, в зміцненні її здоров'я. Система охорони здоров'я являє собою мережу лікувально-профілактичних закладів, діяльність яких спрямована на збереження та поліпшення стану здоров'я населення, забезпечення високої та тривалої працездатності людини, попередження та лікування хвороб, профілактику захво-

рувань, задоволення потреб населення в лікарських засобах, медичному обслуговуванні тощо.

Безпосередню охорону здоров'я сільського населення забезпечують санітарно-профілактичні, лікувально-профілактичні, фізкультурно-оздоровчі, санаторно-курортні, аптечні, науково-медичні та інші заклади охорони здоров'я. Крім того, заклади охорони створюються підприємствами, установами та організаціями з різними формами власності, а також приватними особами при наявності необхідної матеріально-технічної бази і кваліфікованих фахівців.

До складу мережі охорони здоров'я належать поліклініки, лікарні, медичні консультації, амбулаторії, пологові будинки, санітарно-епідемічні станції, різноманітні медичні та діагностичні центри, диспансери, шпиталі, станції швидкої допомоги, спеціалізовані науково-медичні установи, фельдшерсько-акушерські пункти, аптеки тощо.

Розвиток галузі фізичної культури і спорту

Фізична культура і спорт – складова загальної культури суспільства, спрямована на зміцнення здоров'я, активне проведення часу, покращення культури спілкування, розвиток фізичних, морально-вольових та інтелектуальних здібностей людини з метою гармонійного формування її особистості. Фізичне виховання – головний напрям впровадження фізичної культури і органічна частина загального виховання, покликана забезпечувати розвиток фізичних, морально-вольових, розумових здібностей та професійно-прикладних навичок людини.

Спорт являє органічну частину фізичної культури, особливу сферу виявлення та уніфікованого порівняння досягнень людей у певних видах фізичних вправ, технічної, інтелектуальної та іншої підготовки шляхом змагальної діяльності. Соціальна цінність спорту визначається його дійовим стимулюючим впливом на поширення фізичної культури серед різних верств сільського населення.

Первинною ланкою самодіяльної організації фізкультурного руху на селі є колективи фізкультури на підприємствах, в установах, організаціях, що об'єднують на засадах добровільності громадян за їх інтересами у фізкультурно-спортивному русі. Це насамперед добровільні спортивні товариства, спортивні федерації, клуби тощо.

Функції об'єктів підгалузі фізкультура і спорт полягають у підвищенні рівня фізичної культури населення, який характеризується зростанням кількості людей, що займаються спортом, ефективності фізкультурно-масової роботи, організації дозвілля та активного відпочинку людей. Мережа галузі складається з численних об'єктів, до складу яких входять: стадіони, спортивні майданчики, басейни, спортивні школи та клуби, спеціалізовані спортивні установи та інші спортивні споруди.

Розвиток туризму

Туризм – це економічна діяльність юридичних та фізичних осіб, яка передбачає створення, пропозицію і реалізацію товарів та туристичних послуг.

За видами пересування розрізняють: туризм піший, водний, спортивний, зелений, сільський, міський, гірський, автомобільний, космічний та ін.

За метою в сучасному світі поширений: діловий, Інсентив-туризм, бізнес-туризм, конгрес-туризм, шопінг-туризм, медичний, оздоровчий, індустріальний, винний, арт-туризм, релігійний туризм.

Серед основних видів туризму чільне місце посідає сільський зелений туризм, який, з одного боку, сприяє подорожі туристів по сільській місцевості, знайомству з культурною спадщиною, традиціями, національною кухнею, перебуванню в екологічно чистому середовищі та споживанню натуральної їжі, а з другого – забезпечує участь сільського населення у здійсненні підприємницької діяльності. Для цього виду туризму характерне те, що він дає можливість міським мешканцям відпочивати у сільській місцевості на природі, позбутися стресів, відвідати місцеві пам'ятки, ознайомитися з побутом сучасних сільських жителів та народними традиціями, які вони зберігають, а за бажанням – взяти участь у сільськогосподарських роботах.

Сільський зелений туризм умовно можна поділити на різновиди:

– екологічний – туристична діяльність, яка здійснюється на території об'єктів природного заповідного фонду (національних природних парків, регіональних ландшафтних парків, біосферних заповідників тощо);

– зелений – туристична діяльність, яка розташована на території натуральних природних ландшафтів (лісо-, луго- і гідропарків, ботанічних садів, дендрологічних парків та ін.);

– сільський – туристична діяльність на території сільських населених пунктів, де наявні умови для відпочинку міських жителів (наявність екологічно чистого ландшафту, привабливого житла та необхідного набору об'єктів соціальної інфраструктури);

– агротуризм – туристична діяльність у сільській місцевості, де є умови для виробництва аграрної продукції та відпочинку міського населення.

Екскурсія відіграє важливу роль у туризмі. Вона є джерелом нової інформації, нових вражень і відчуттів, формою організації дозвілля та пропаганди збереження навколишнього природного середовища, формування інтересів людини до культурної та природної спадщини. Основою для підготовки екскурсій у сільській місцевості можуть стати матеріали краєзнавчих і меморіальних музеїв як державних, так і тих, що працюють на громадських засадах (у школах або при клубах). Саме працівники та активісти таких осередків організовують та проводять пошукову, методичну й екскурсійну роботу в сільській місцевості. Цей вид туризму, сприяючи розвитку малого бізнесу в аграрних регіонах, дає можливість міським мешканцям активно відпочивати у приватних сільських господарствах, а сільським господарям поліпшити своє фінансове становище.

Висновки. Поглиблення євроінтеграційних процесів вимагає трансформації соціально-інфраструктурного потенціалу на рівні територіальних громад села, що об'єктивно зумовлює необхідність формування прозорої моделі управління їх розвитком, адаптованої до світових стандартів. Належний розвиток сільських територіальних громад може гарантуватися лише за умови державної підтримки, яка покращить спроможність місцевих органів влади, органів місцевого самоврядування розв'язати нагальні проблеми підвищення рівня життя сільського населення. Це, у свою чергу, сприятиме раціональному використанню природних ресурсів, поліпшенню демографічної ситуації на селі, ефективному використанню трудових ресурсів, забезпеченню повної зайнятості працездатного населення, поліпшенню добробуту селян, розширенню асортименту і якості надаваних послуг тощо.

Подальший розвиток сільських територіальних громад, реформування аграрного сектора економіки на ринкових засадах відкриває можливості ефективнішого використання соціально-інфраструктурного потенціалу його розвитку, вимагає забезпечення повноцінного відтворення цього потенціалу, а також досягнення соціальної, політичної та економічної стабілізації в країні.

Список літератури

1. Про пріоритетність соціального розвитку села і агропромислового комплексу в народному господарстві: Закон України // Відом. Верхов. Ради, № 45 від 6 листопада 1990. – С. 828–835.

2. Конституція України // Відом. Верхов. Ради України, № 30 від 23 липня 1996. – С. 381–417.

3. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України // Відом. Верхов. Ради України, № 24, 1997. – С.379–429.

4. Про Основні засади розвитку соціальної сфери села: Указ Президента України // Офіц. вісник, № 51, 2001. – Ст. 2001.

5. Ресурсний потенціал регіону : навч. посіб. / [авт.-упоряд. : М. К. Орлатий, С. А. Романюк, І. О. Дегтярьова та ін.] ; за заг. ред. М. К. Орлатого. – К. : НАДУ, 2014. – 724 с.

6. Регіональне управління : підруч. / [за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого.] – К. : НАДУ, 2014. – 516 с.

7. Соціальна інфраструктура села: сучасний стан та перспективи: моногр. / [авт.-упоряд. М.К. Орлатий, І.Ф. Гнибіденко, І.М. Демчак та ін.]; за ред. М.К. Орлатого. – К. : НДІ “Укראгропродуктивність”, 2012. – 250 с.

Методологически подходы относительно социально-инфраструктурного потенциала территориальных громад

М. К. ОРЛАТЫЙ

доктор экономических наук,

профессор, Национальная академия государственного управления при Президенте Украины

Определены основные составляющие социально-инфраструктурного потенциала территориальных громад села и современные методологические подходы к его использованию.

Ключевые слова: территориальные громады села, объекты социально-бытового и социально-культурного назначения.

Methodological approaches in relation to social-infrastructural potential of territorial masses of village

M. K ORLATIY

doctor of economics,

professor, National academy of public Administration of Ukraine

The basic constituents of social-infrastructural potential of territorial masses of village and modern methodological approaches are certain to his use.

Key words: territorial masses of village, objects of the sotsialno-bitovogo and sotsialno-kulturnogo setting.